

Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi
The Journal of International Social Research
Cilt: 10 Sayı: 52 Volume: 10 Issue: 52
Ekim 2017 October 2017
www.sosyalarastirmalar.com Issn: 1307-9581
Doi Number: <http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1886>

MÜTERCİM TERCÜMANLIK VE ÇEVİRİBİLİM BÖLÜMLERİNDEKİ YERELLEŞTİRME DERSİNİN GENEL MÜFRADAT İÇERİSİNDEKİ KONUMU

THE PLACE OF THE LOCALIZATION COURSE IN TRANSLATION AND INTERPRETING AND DEPARTMENT OF TRANSLATION STUDIES' CURRICULUM

İlyas ÖZTÜRK*
Ulvican YAZAR**

Öz

Bu çalışmada, günümüzde Çeviribilim içerisinde en önemli ve en yeni kavramlardan biri olan yerelleştirme kavramının ne olduğu ve Türkiye'de lisans seviyesinde çeviri eğitimi veren üniversitelerdeki genel müfredat içerisindeki ağırlığını belirlemek, bu ağırlığının yeterli olup olmadığına dair yorumlar yapmak amaçlanmıştır.

Araştırma süreci şu şekilde gerçekleşmiştir: Yerelleştirme kavramının ne olduğu, önemi ve kullanım yerlerini belirlemek için belge taraması yapılmıştır. Daha sonra ise Türkiye'de lisans düzeyinde çeviri eğitimi veren üniversitelerin belirlenmesi amacıyla ÖSYM¹ veri kitapçıkları incelenmiştir. Bu inceleme ve tarama sonucunda yerelleştirme kavramı, önemi ve kullanım yerlerini belirlenmiş, veri kitapçıklarının incelenmesi sonucunda ise Türkiye genelinde lisans düzeyinde aktif olarak çeviri eğitimi veren 15 devlet üniversitesinin çeşitli dillerde eğitim veren 28 bölümünün olduğu ve 14 vakıf üniversitesinin çeşitli dillerde eğitim veren 20 bölümünün bulunduğu saptanmıştır. Fakat bu üniversiteler içerisinde yerelleştirme dersini veren toplam 9 üniversite bulunduğu belirlenmiştir. Bu 9 üniversite içerisinde de 5'inin devlet üniversitesi ve 4'ünün de vakıf üniversitesi olduğu saptanmıştır. Bu üniversiteler; Boğaziçi Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi, Ege Üniversitesi, Kırıkkale Üniversitesi, Yaşar Üniversitesi, Sakarya Üniversitesi, Arel Üniversitesi, İzmir Ekonomi Üniversitesi ve Atılım Üniversitesi'dir.

Belirlenen üniversitelerin müfredatları incelenmiş, incelenen müfredatlardaki yerelleştirme dersleri tespit edilmiştir. Daha sonra bu derslerin genel çeviri eğitimi içerisindeki ağırlığı belirlenmiştir. Elde edilen bu veriler dilim grafikler aracılığıyla ifade edilmiştir. Bu süreçte dokümanlar incelendiği için de nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır.

Daha sonra, günümüzde çok önemli olan yerelleştirme alanında, öğrencilerin yetkin olması için bu ders saatlerinin yeterli olup olmadığı tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yerelleştirme, Çeviribilim, Müfredat, Üniversitelerin Müfredatlarındaki Yerelleştirme Dersleri.

Abstract

In this study, it is aimed to determine what is localization concept that is one of the most important and the newest concepts in Translation Studies today and in addition to this, to determine the weight of the localization lessons in the universities' general curriculum providing translation education at the undergraduate level in Turkey and to make comments on whether this weight is sufficient or not.

The research process took place as follows: The document search was carried out to determine what localization concept is, the importance and places of use. Then, OSYM data booklets were examined in order to determine the universities providing translation education at undergraduate level in Turkey. As a result of this examination and scanning, the concept of localization has been determined and also areas of its usage have been determined. As a result of examining the data booklets, it has been determined that 15 state universities actively engaged in translation education at undergraduate level in Turkey have 28 departments in various languages and 14 foundation universities have 20 departments in various languages. However, it has been determined that there are 9 universities in these universities that provide localization courses. It is determined that 5 of these 9 universities are state universities and 4 of them are foundation universities. These universities are; Bogazici University, Hacettepe University, Ege University, Kırıkkale University, Yaşar University, Sakarya University, Arel University, Izmir Economy University and Atılım University.

The curricula of the identified universities were examined and the localization courses in the curriculum examined were identified. Later, the weight of these courses in general translation education was determined. This obtained data was expressed through slice graphs. In this process, qualitative research method was used because the documents were examined.

Then, in the area of localization, which is very important today, it has been discussed whether these lesson hours are sufficient for the students to become competent on localization or not.

Keywords: Localization, Translation Studies, Curriculum, Localization Lessons in the Universities' Curriculum.

* Prof. Dr., Sakarya Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Çeviribilim Bölümü, ozturk@sakarya.edu.tr

** Dr., Sakarya Üniversitesi Yabancı Diller Bölümü, uyazar@sakarya.edu.tr

¹ <http://www.osym.gov.tr/TR,12734/2016-yili-yayinlari.html>

1. Giriş

Başlangıçta ya da başlangıçtan kısa bir süre sonrasında insanlar vardı. İnsanlar olmasından dolayı da diller ortaya çıkmıştır. İnsanlar başka insanlarla tanıştıklarından itibaren de çeviri ortaya çıkmıştır. Yani diller tarihi çeviri tarihi kadar eskidir. Tahmini 4,000 yıl gerilere kadar dayanır. Fakat yerelleştirme tarihi bu kadar eskilere dayanmaz. Yerelleştirme, 1970'lerde küreselleşme ve internetin gelişmesiyle, bilgisayar ürünlerinin ortaya çıkması ve bu ürünlerin firmalar tarafından yerel pazarlara ulaştırma isteğinden ortaya çıkmıştır. 1980'lerde ABD merkezli bilgisayar donanım ve yazılım firmaları uluslararası pazarlara açılmaya başlamışlardır. Örnek olarak, Amerikan şirketlerinden, Java programlama dili üreten, Sun Microsystems isimindeki şirket 1983 yılında Avrupa pazarına girmiş ve üç yıl sonra pazar alanını Asya ve Avustralya'ya kadar genişletmiştir. Buna ek olarak, Microsoft şirketi 1979 yılında Avrupa'da genişlemeye başlamış ve ilk deniz aşırı ofisini 1987 yılında Tokyo'da açmıştır. Donanım ve yazılım geliştirici şirketler ise ürünlerin farklı dilleri destekleme ihtiyacını tetiklemişlerdir. Bu gelişmeler yeni alanların ortaya çıkmasına neden olmuştur. Teknoloji şirketleri zaman geçtikçe bir yazılımın çevirisinin bir kitap çevirisinden oldukça farklı bir çeviri olduğunu görmeye başlamışlardır. Basılı kitapların aksine, bilgisayar ve yazılımların sürekli güncellenmelerinin yapılması gerektiğinin de farkına varmışlardır. Örneğin, bir web sayfasındaki yardım belgelerine kullanıcı geribildirimleri doğrultusunda güncellenmesi gerekliliği duyulmuştur. Bu yapılması gereken sürekli güncellemelerden dolayı şirketleri düzenli ve daha verimli çeviriler sunmak için çeviri sürecini otomatik hale getirmek durumunda kalmışlardır. Şirketler bu zorluğu aşmak içinde farklı yöntemlere başvurmuşlardır. Bazıları, çevirmenler ve mühendislerden oluşan şirket içi ekipler kurmuşlardır. Diğerleri de uluslararası temsilcilerinden yerelleştirme işiyle ilgilenmelerini istemişlerdir. Fakat şirket içi ekipler kuran firmalar bu uygulamanın verimli olmadığını farkına varmışlardır. Dünyanın farklı bir bölümünde bir ürünü başarılı bir şekilde piyasaya sürmek için çevirmenin yanında bir ürünü uluslararasılaştırma becerisi olan mühendisler, bütün süreci yönetmek için de proje yöneticileri gerekiyordu. Bir ürünü yerelleştirmek büyük uğraş gerektiriyordu. Yerelleştirme için artan ihtiyaçları karşılamak birçok şirket için onların temel iş uzmanlıklarının ötesindeydi. Bu nedenle, şirketler 1980'lerde ilk yerelleştirme denemelerinden edindikleri tecrübe doğrultusunda 90'lı yıllarda en yaygın çözüm olarak yerelleştirme ihtiyaçlarını dış servis sağlayıcılar tarafından karşılamasını tercih etmişlerdir. Birçok çeviri şirketleri de endüstrinin ihtiyaçlarını karşılamak için ticari imajlarında yenilikler yapmışlardır. Ve yerelleştirme hizmetleri sunmaya başlamışlardır. Bu hizmetler, uluslararası bir ürün piyasaya sunmak için gerekli hizmetlerin tamamıydı. Bu hizmetler, çok dilli projeler, çeviri, yerelleştirme mühendisliği, masaüstü yayıncılık ve yönetimiydi. 1990'lar aynı zamanda çeviri teknolojilerinin ortaya çıktığı zamandı. Örneğin, makine çeviri araçları, bilgisayar destekli çeviri araçları ve bunun gibi. Şirketler ve uzmanlar da konferanslar düzenlemeye başlamışlardır. Bu şekilde yerelleştirme endüstrisi büyümeye, şekillenmeye başlamıştır.

Yerelleştirme ürün pazarlaması için gerekli olduğu ve sürekli yukarı doğru ilerleme kaydettiğine dair bir fikir birliği vardır. Bu ihtiyaçların karşılanması içinde sadece çeviri yapabilen değil aynı zamanda teknoloji bilgisi, masa üstü yayıncılık bilgisi, yazılım kullanma bilgisine sahip mezunlar gerekmektedir. Bu nedenle de üniversitelere bu konuyla ilgili görevler düşmektedir.²

2. Yerelleştirme

Yerelleşmenin tek bir tanımının yapılması güçtür. Yerelleştirme ile ilgili çalışmaya yapan araştırmacıların farklı tanımları vardır. Öneri göre, yerelleştirme yazılım ve ağ ürünlerinin çeviri yoluyla kullanılabilir hale getirilmesi, bu kavramın yerel kültürle bağlantılı olarak veya uluslararası bağlamda kullanılmasıdır.³ Pym'e göre, bir ürünün yerel pazar için hazırlanmasına denir. Yerel ise dilbilimsel, kültürel ve çoğunlukla ekonomik faktörlerden meydana gelir. (Pym, 2004). Yerelleştirme çeşitli uygulamalar içerir. Genellikle bilgi teknolojisi, pazarlama ve dil becerileriyle ilgilidir. Yerelleşmenin tanımında metinden ziyade elektronik ürünle ilgili ifadeleri içerir. Yerelleştirme süreci de bir ürünü yeni duruma göre hazırlama, adapte edilmeyi kapsar (Pym, 2010). Munday'a göre, yerelleştirme bir ürünün hedef kitleye uyarlanmasıdır. Uyarlama sürecinde, erek kitle için uygunsuz kültürel sembollerin yerine uygun olanlarla değiştirilmesi, metnin hedef kitleye göre çevrilmesi gibi işlemleri kapsar (Munday, 2012). LISA'ya göre, yerelleştirme, bir ürün ya da hizmetin satılması ya da kullanılması amacıyla başka bir pazar için gerekli olan herhangi bir yönünün uyarlanmasını içerir.⁴ Schäler'e göre yerelleştirme, dijital içeriğin yerel pazarın gereksinimine göre dilbilimsel ve kültürel uyarlanması ve global olarak dijital bilgi akışı için çok dillilik hizmeti sağlanmasıdır (Schäler, 2007). Bize göre ise, elektronik bir ürünün, bir yazılım veya web ürünü gibi, orijinal olarak hedef

² <https://blog.localizejs.com/the-history-of-localization/>

³ <http://ceviribilim.com/?author=20>

⁴ https://en.wikipedia.org/wiki/Localization_Industry_Standards_Association

kültür için yazılmış duygusu uyandırarak dilsel farklılıklara da uyulup, hedef kültüre özgü uyarılama sürecidir. Görüldüğü üzere, tanımlar bir birini çok yakındır. Ortak olarak, dijital bir ürün, yerel pazar için uyarılama ifadelerini görebiliriz.

2. GILT: Küreselleşme, Uluslararasılaştırma, Yerelleştirme ve Çeviri.

Şekil 1. GILT⁵

GILT, dil hizmetleri endüstrisinde küresel pazar için hizmetlerin tasarımında, geliştirilmesinde ve hizmetlerin sunulmasında takip edilen tüm süreç ve stratejiler için kullanılan kısaltmadır: Küreselleşme, Uluslararasılaştırma, Yerelleştirme ve Çeviri.

2.1. Çeviri (T9N-Translation)

Çeviri yazılı içeriği bir dilden diğerine çevirme işlemidir. Uygun bir çeviri için ortaya çıkan metnin hedef kitle için iyi bir uyuma sahip olmasını sağlaması gerekir bunun için de orijinal içeriğin tam anlamını, stilini, korumaya dikkat ederek hedef dile iletilmelidir.

Bir çevirinin özüne ne kadar sadık olduğu, çeviri amacına bağlıdır. Örneğin, teknik çeviriler ve tıbbi çeviriler orijinal içeriği yakın olmalı, pazarlama amaçlı çevirileri ve edebi çeviriler ise içeriğin stil ve iletişimsel değerine öncelik vermelidir.

Ancak çeviri, küreselleşme yolculuğunun ilk adımı ve daha kapsamlı bir işlemin bir unsurudur.

2.2. Yerelleştirme (L10N-Localization)

Yerelleştirme, bir ürünün veya içeriğin belirli bir dile veya kültüre uyarlanıp, ilgili hedef pazar için tekrar üretilmesidir. Genel olarak şirketler, uluslararası pazarlarda yatırım getirisi elde etmek için stratejiler geliştirir. Bununla birlikte yerelleştirme, küresel bir kitleye anlamlı bir kullanıcı deneyimi sunmayı amaçladığından yerelleştirme yöntemi uygulanır.

Yerelleştirme sürecinde, ürünün Tasarımını ve grafiklerini, yerel para birimini ve ölçü birimlerini, tarih ve saat biçimini düzenleme ve yerel yönetmelikler kapsamında bu süreci yürütmek gerekir. Buna ek olarak örneğin, yazılımı yerelleştirirken, iletişim kutularını yeniden boyutlandırmak ve kısa yolları yönetmek gerekebilir. Dil özelliklerine odaklanan dilsel testlerinden farklı olarak yerelleştirilmiş yazılımın doğru şekilde çalıştığından emin olmak için fonksiyonel testlerle de yapılması gereklidir.

2.3. Uluslararasılaşma (I18N- Internationalization)

Uluslararasılaştırma, küreselleşme sürecinin önemli bir parçasıdır. Bu süreç bir ürün veya içeriğin tasarımında ve geliştirilmesinde ön plana çıkmaktadır. Sürecin amacı, kaynak içeriğin yerelleştirme sürecinin sorunsuz geçmesi için, karşılaşılabilecek engelleri kaldırarak birden fazla dili destekleyebilmesinin sağlanmasıdır. Uluslararasılaştırma, daha kolay, pürüzsüz, daha ucuz yerelleştirme işlemleri için kolaylaştırıcı, olmazsa olmaz bir süreçtir. Bu süreç, içerik ve yazılım uygulamalarının farklı dillere ve bölgelere daha kolay adapte edilmesi, yerelleştirme için zamanı ve maliyetin düşürülmesi, farklı ülkelere eşzamanlı sevkiyat ve ürün piyasaya sürülmesi ile pazarlama süresinin kısaltılmasından dolayı gereklidir. En yaygın uluslararasılaştırma teknikleri ise şunları içerir: Unicode'u kullanıma açma, çift yönlü metin destekleme, yerel ayara özel tercihler (örneğin, yerel takvimler, yerel para birimi, sayısal sistemler, vb.) destekleyen kodu etkinleştirme, çevrilebilir metni kaynak kodundan ayırmaktır.

⁵ <http://www.scoop.it/t/internationalisation/?tag=workplace+communication>

2.4. Küreselleşme Nedir (G11N-Globalization)

Küreselleşme genellikle bir süreç yerine bir strateji olarak düşünülür. Küreselleşme, bir ürün veya hizmet başlatılması ile ilişkili iş, siyaset, ekonomi gibi farklı sektörlerde çeşitli farklı anlamları vardır. Dil hizmetleri sektöründe ise, küreselleşme, uluslararasılaşma ve yerelleştirme gibi iki unsuru kapsar.

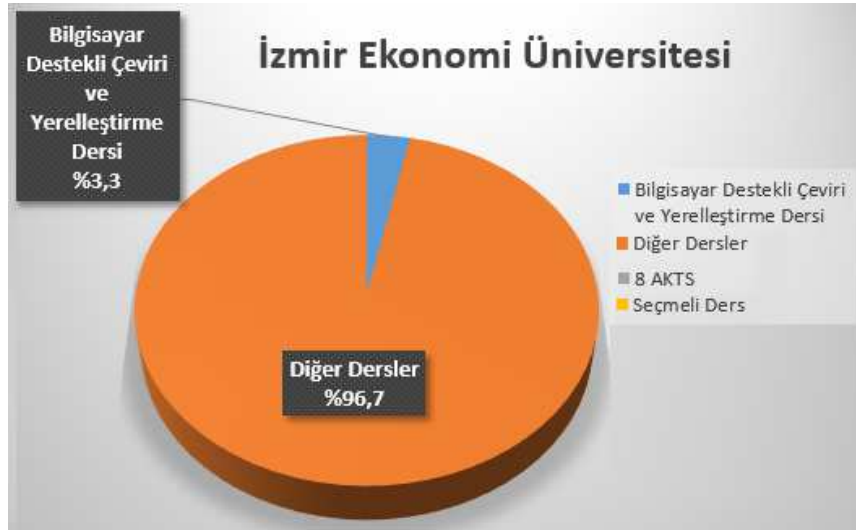
2.5. Glokalizasyon (Glocalization)

Glokalizasyon, son yıllarda yaygınlaşan bir diğer terimdir. Küreselleşme ve yerelleştirme terimlerinin bir birleşimi olan bu terim, uluslararası ürünlerin yerel tercihlere uyarlanması anlamına gelir," küresel düşün yerel davran" ifadesi ile ilişkilendirilir. Küresel ürünler, yerel geleneklere, yerel tüketici tercihlerine ve yerel yasalara uyacak şekilde uyarlanmasıdır. Bu şekilde ürünlerin son kullanıcıya daha cazip hale getirilmesi amaçlanır.⁶

3. Yerelleştirme Dersinin Genel Müfredat İçerisindeki Ağırlığı

Bu bölümde, yerelleştirme dersinin Türkiye’de çeviri eğitimi veren üniversitelerdeki genel müfredat içerisindeki ağırlığını belirlemek ve bu veriler ışığında yorumlar yapmak amaçlanmıştır. Bu amaçla ÖSYM veri kitapçıkları incelenmiştir. Bu inceleme sonucunda Türkiye genelinde lisans düzeyinde aktif olarak çeviri eğitimi veren üniversiteler içerisinde 9 üniversitenin yerelleştirme dersi verdiği tespit edilmiştir. Bu üniversitelerin de 5’inin devlet üniversitesi ve 4’ünün de vakıf üniversitesi olduğu saptanmıştır. Bu saptamadan sonra, Çeviribilim /Mütercim Tercümanlık bölümlerinde toplamda alınması gereken 240 AKTS göre yerelleştirme derslerinin mevcut AKTS değerleri kıyaslanmış, bu kıyaslama sonucunda ağırlıkları tespit edilip, yorumlar yapılmıştır.

3.1 İzmir Ekonomi Üniversitesi

Şekil 1. İzmir Ekonomi Üniversitesinde Verilen Yerelleştirme Dersinin Müfredat İçerisindeki Ağırlığı

İzmir Ekonomi Üniversitesinin çeviri eğitimi veren bölümünde 8 yarıyıllık ders programları incelenmiştir. Bu incelemede, toplam derslerin 8 yarıyıllık programdaki dağılımına bakıldığında yerelleştirme dersinin diğer derslere oranının yani öğrencinin bölümden mezun olması için gerekli 240 AKTS ders içerisinde 8 AKTS olarak bulunmaktadır. Bu oran tüm dersler içerisinde % 3,33 e denk gelmektedir. Bu da bölümün müfredatında yer alan yerelleştirme dersinin Türkiye genelinde yerelleştirme dersi veren üniversiteler içerisinde en fazla AKTS değerine sahip olmasına rağmen genel müfredat içerisinde yine de yetersiz olduğu kanısındayız.⁷

⁶ <http://www.aranchodoc.com/what-is-gilt/>

⁷ <http://dti.ieu.edu.tr/tr/syllabus/type/read/id/ETI+390>

3.2. Yaşar Üniversitesi

Şekil 2. Yaşar Üniversitesinde Verilen Yerelleştirme Dersinin Müfredat İçerisindeki Ağırlığı

Yaşar Üniversitesinin çeviri eğitimi veren bölümünde 8 yarıyıllık ders programları incelemiştir. Bu süreçte toplam derslerin 8 yarıyıllık programdaki dağılımına bakıldığında yerelleştirme dersinin diğer derslere oranının, yani öğrencinin bölümden mezun olması için gerekli 240 AKTS içerisinde 7 AKTS değerinde olduğu bu da tüm dersler içerisinde % 2,91'e denk geldiği tespit edilmiştir. Bu değer bölümün müfredatında bulunan Teknik Çeviri ve Yerelleştirme I ve Teknik Çeviri ve Yerelleştirme II isimindeki derslerin genel müfredat içerisinde Türkiye genelinde en fazla ikinci AKTS değeri olmasına rağmen yine de yetersiz olduğu görüşünderiz.⁸

3.3. Sakarya Üniversitesi

Şekil 3. Sakarya Üniversitesinde Verilen Yerelleştirme Dersinin Müfredat İçerisindeki Ağırlığı

Sakarya Üniversitesinin çeviri eğitimi veren bölümünde 8 yarıyıllık ders programları incelenmiştir. Bu çalışmada toplam derslerin 8 yarıyıllık programdaki dağılımına baktığımızda Yerelleştirme dersinin diğer derslere oranının, yani öğrencinin bölümden mezun olması için gerekli 240 AKTS ders içerisinde 6 AKTS olduğu görülmektedir. Bu da tüm dersler içerisinde % 2,5'e denk gelmektedir. Bölümün müfredatında bulunan Yerelleştirme dersinin Türkiye genelinde en fazla üçüncü AKTS değeri olmasına rağmen yine de genel müfredat içerisinde yetersiz olduğunu kanıslındayız.⁹

⁸ <http://dti.yasar.edu.tr/ders-icerigi-ve-mufredat/>

⁹ http://www.ceviribilim.sakarya.edu.tr/tr/5761/ebs_bolum_lisans

3.4. Kırıkkale Üniversitesi

Şekil 4. Kırıkkale Üniversitesinde Verilen Yerleştirme Dersinin Müfredat İçerisindeki Ağırlığı

Kırıkkale Üniversitesinin çeviri eğitimi veren bölümünde 8 yarıyıllık ders programları incelemeye alınmıştır. Bu istatistik çalışmada toplam derslerin 8 yarıyıllık programdaki dağılımına baktığımızda Yerleştirme dersinin diğer derslere oranının, yani öğrencinin bölümden mezun olması için gerekli 240 AKTS ders içerisinde 5 AKTS değerindedir. Bu değer tüm dersler içerisinde % 2,08'e denk gelmektedir. Bu değer de Yerleştirme dersinin genel müfredat içerisinde çok yetersiz olduğunu göstermektedir.¹⁰

3.5. Boğaziçi Üniversitesi

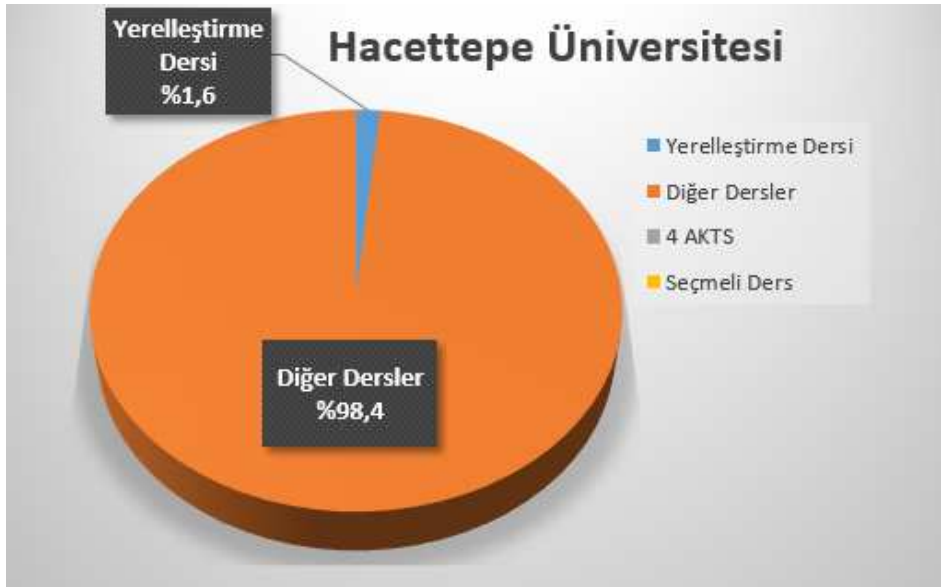
Şekil 5. Boğaziçi Üniversitesinde Verilen Yerleştirme Dersinin Müfredat İçerisindeki Ağırlığı

Boğaziçi Üniversitesinin çeviri eğitimi veren bölümünde 8 yarıyıllık ders programları incelenmiştir. Bu çalışmada toplam derslerin 8 yarıyıllık programdaki dağılımı incelenmiştir. İncelemenin sonucunda, yerleştirme dersinin diğer derslere oranının, yani öğrencinin bölümden mezun olması için gerekli 240 AKTS içerisinde 4 AKTS olduğunun, bunun da tüm dersler içerisinde % 1,6' ya denk geldiği tespit edilmiştir. Sonuç olarak, bölümün müfredatında bulunan yerleştirme dersinin genel müfredat içerisinde yetersiz olduğu sonucuna varılmıştır.¹¹

¹⁰ http://otomasyon.kku.edu.tr/katalog/lisans_detay.php?department_information=121

¹¹ <http://transint.boun.edu.tr/?q=tr/node/53>

3.6. Hacettepe Üniversitesi

Şekil 6. Hacettepe Üniversitesinde Verilen Yerleştirme Dersinin Müfredat İçerisindeki Ağırlığı

Hacettepe Üniversitesinin çeviri eğitimi veren bölümünde 8 yarıyıllık ders programları incelemeye alınmıştır. Bu çalışmada toplam derslerin 8 yarıyıllık programdaki dağılımına bakılmıştır. Bu inceleme sonucunda, yerleştirme dersinin diğer derslere oranının, öğrencinin bölümden mezun olması için gerekli 240 AKTS ders içerisinde 4 AKTS olduğu, bu da tüm dersler içerisinde % 1,6 oranına denk geldiği görülmüştür. Bu tespitlere dayanarak, bölüm müfredatında bulunan yerleştirme dersinin genel müfredat içerisinde yetersiz olduğu yorumu yapılabilir.¹²

3.7. Arel Üniversitesi

Şekil 7. Arel Üniversitesinde Verilen Yerleştirme Dersinin Müfredat İçerisindeki Ağırlığı

Arel Üniversitesinin çeviri eğitimi veren bölümünde 8 yarıyıllık ders programları incelemeye alınmıştır. Bu çalışmada toplam derslerin 8 yarıyıllık programdaki dağılımına bakılmıştır. Araştırmanın sonucunda, yerleştirme dersinin diğer derslere oranının, öğrencinin bölümden mezun olması için gerekli 240 AKTS içerisinde 4 AKTS değerinde olduğu, bu da tüm dersler içerisinde % 1,6'ya denk geldiği tespiti yapılmıştır. Bölümde verilen yerleştirme dersinin genel müfredat içerisinde yetersiz olduğu söylenebilir.¹³

3.8. Atılım Üniversitesi

¹² <http://www.mtb.hacettepe.edu.tr/dosyalar/06-MTB-DT.pdf>

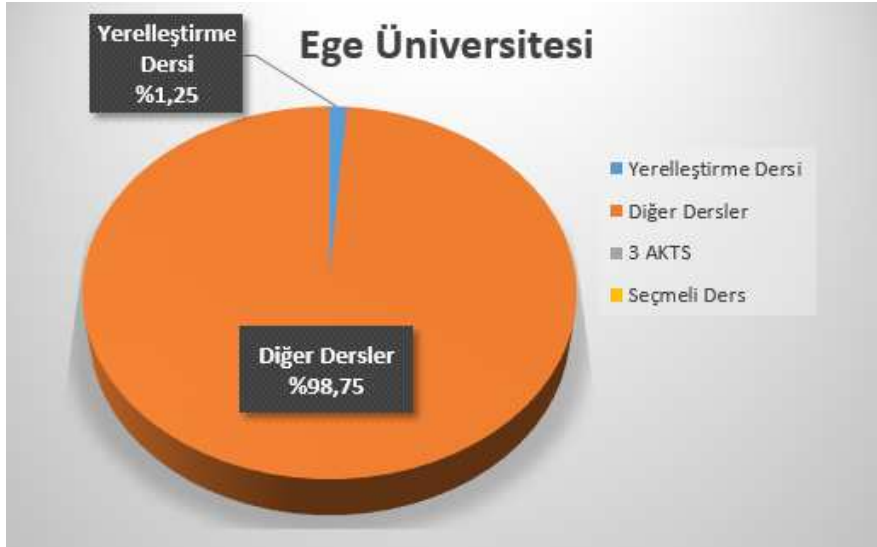
¹³ <http://www.arel.edu.tr/faculty-of-science-and-letters/departament-of-translation-and-interpreting/course-content>

Şekil 8. Atılım Üniversitesinde Verilen Yerleştirme Dersinin Müfredat İçerisindeki Ağırlığı

Atılım Üniversitesinin çeviri eğitimi veren bölümünde 8 yarıyıllık ders programları incelemeye alınmıştır. Bu incelemede toplam derslerin 8 yarıyıllık programdaki dağılımına bakılmıştır. Araştırmanın sonucunda, yerleştirme dersinin diğer derslere oranının, öğrencinin bölümden mezun olması için gerekli 240 AKTS içerisinde 4 AKTS değerinde olduğu, bu da tüm dersler içerisinde % 1,6'ya denk geldiği görülmüştür. Bu da bölümün müfredatında bulunan yerleştirme dersinin genel müfredat içerisinde yine de yetersiz olduğunu göstermektedir.¹⁴

3.9. Ege Üniversitesi

Şekil 9. Ege Üniversitesinde Verilen Yerleştirme Dersinin Müfredat İçerisindeki Ağırlığı

Ege Üniversitesinin çeviri eğitimi veren bölümünde 8 yarıyıllık ders programları incelenmiştir. Bu süreçte toplam derslerin 8 yarıyıllık programdaki dağılımına bakılmıştır. İnceleme sonucunda, yerleştirme dersinin diğer derslere oranının yani öğrencinin bölümden mezun olması için gerekli 240 AKTS içerisinde 3 AKTS olduğu, bu da tüm dersler içerisinde % 1,25'e denk geldiği görülmüştür. Bu da bölüm müfredatında olan yerleştirme dersinin genel müfredat içerisinde çok yetersiz olduğunu göstermektedir.¹⁵

4.2. SONUÇ

¹⁴ <http://mtb.atilim.edu.tr/academicprogramcourses/courseFile/circulumId/133/id/7873?lang=tr>

¹⁵ <http://ebys.ege.edu.tr/ogrenci/ebp/course.aspx?zs=2&mod=1&kultur=tr-tr&program=2711&did=242273&mid=651912&pmid=15846>

Türkiye genelinde çeviri eğitimi veren üniversitelerde çeviri eğitimi müfredatında yer alan çeviri edincini kazandırmayı amaçlayan derslerin bu edincileri geliştirecek ağırlıkta ve birbirini tamamlayacak nitelikte olması gerekir. İnceleme sonucunda daha önceden ifade edildiği gibi Türkiye’de yerelleştirme eğitimi sadece 9 üniversitede verildiği tespit edilmiştir. Bu üniversitelerin de bu eğitimi vermek için belirledikleri ders saatleri, bu konuda etkin olmak için gerekli eğitimin alınması için olması gereken zamanın oldukça altında kalmaktadır. Çünkü bu derslerde, hem yerelleştirme olgusu kazandırılması gerekecek, hem yerelleştirme sürecinde kullanılan çeviri teknolojileri öğretilecek, hem de bu eğitimler proje çalışmaları içerisinde uygulaması yapılması gerekecektir. Tüm bunlar için, bu ders için ayrılan ders saatinin daha fazla olması daha faydalı olacağı görüşündeyiz

Yerelleştirme eğitiminin müfredat içerisinde yetersiz olması veya hiç olmaması çevirmen adaylarında büyük bir soruna yol açacağı düşünülmektedir. Yetersiz veya hiç eğitim almayan çevirmen adayları yerelleştirme projeleri içerisinde yer alıp, bu işi yapmaya çalıştığında ortaya oldukça fazla yerelleştirme hataları çıkabilmekte ve bu süreç gereğinden fazla uzamaktadır. Yerelleştirme uygulamaların önemi gün geçtikçe artarken buna paralel olarak da yerelleştirme uzmanlarının da önemi artmaktadır. Çeviribilim/ Mütercim Tercümanlık öğrencilerinin mezun olduktan sonra rahat iş bulabilmeleri ve sorunsuz yerelleştirme ürünleri ortaya çıkarabilmeleri için bu süreci iyi bilmeleri gerekmektedir. Bu süreci iyi bilmeleri için de üniversitede bu eğitimi alıp, çeviri piyasasına hazır bir şekilde çıkmaları tavsiye edilmektedir. Aksi halde, çevirmen adalarında ve çeviri firmalarında hayal kırıklıkları olması olasıdır.

KAYNAKÇA

- MUNDAY, Jeremy (2012). *Introducing Translation Studies Theories and Applications Third Edition*, Londra/New York: Routledge.
- PYM, Anthony (2004). *The Moving Text: Localization, Translation and Distribution*, Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.
- PYM, D. Anthony (2010). *Exploring Translation Theories*, London & New York, p.119
- Schäler, R. (2007). "Localization", in: *Encyclopedia of Translation Studies*, Baker, M. and Saldanha, G. (Eds.), second edition, 157-161.
- <http://www.osym.gov.tr/TR,12734/2016-yili-yayinlari.html>
- <https://blog.localizejs.com/the-history-of-localization/>
- <http://ceviribilim.com/?author=20>
- https://en.wikipedia.org/wiki/Localization_Industry_Standards_Association
- <http://www.scoop.it/t/internationalisation/?tag=workplace+communication>
- <http://www.aranchodoc.com/what-is-gilt/>
- <http://dti.ieu.edu.tr/tr/syllabus/type/read/id/ETI+390>
- <http://dti.yasar.edu.tr/ders-icerigi-ve-mufredat/>
- http://www.ceviribilim.sakarya.edu.tr/tr/5761/ebs_bolum_lisans
- http://otomasyon.kku.edu.tr/katalog/lisans_detay.php?department_information=121
- <http://transint.boun.edu.tr/?q=tr/node/53>
- <http://www.mtb.hacettepe.edu.tr/dosyalar/06-MTB-DT.pdf>
- <http://www.arel.edu.tr/faculty-of-science-and-letters/department-of-translation-and-interpreting/course-content>
- <http://mtb.atilim.edu.tr/academicprogramcourses/courseFile/circulumId/133/id/7873?lang=tr>
- <http://ebys.ege.edu.tr/ogrenci/ebp/course.aspx?zs=2&mod=1&kultur=tr-tr&program=2711&did=242273&mid=651912&pmid=15846>